

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Vbi quæ ad omnifariam Episcopi potestatem, vel ad Sacramenta, &
Ordines conferendos, vel ad dispensationes elargiendas pertinent,
comprehensa sunt

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs, Qvi Alterivs subditis sine licentia, & dimissorijs litteris Ordines
confert, quas pœnas incurrat? & de pœnis eorum, qui Ordines sic
suscipiunt. Allegatio VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98621](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98621)

Martij anno 1592. Pontificatus ſui ann. 1. vbi inter alia præcipitur, vt litteræ dimiſſoriæ Abbatis prædicti monaſterij à quibuſcunque locorum ordinarijs recipiantur, & admittantur, reſert Miranda in manuali Prælatorum, tom. 1. quaſt. 39. art. 3. vbi art. 4. aſſerit per Concil. Trident. ſeſſ. 23. cap. 12. huiusmodi Regulares licet habeant patentes litteras dimiſſorias à proprijs Prælatiſ, bene poſſe ab Episcopis nihilominus de grammatica, & ſufficiencia examinari, additque quòd quamvis poſt d. Concilij decretum aliqua fuerint edita priuilegia Regularib. conceſſa, ordinari vt poſſunt nullo præuio Episcoporum examine, vt dicitur conceſſiſſe olim Greg. XIII. pro Religioſis Societatiſ Ieſu, huiusmodi tamen priuilegium, & omnia alia, ſi quæ ſunt, poſtmodum fuerunt reuocata per nouam Conſtit. quam fecit Sixtus Quintus, contra clericos male promotos.

- 17 Episcopus huiusmodi regularem ordinans quam penam incurrat.
- 18 Ordinatus à non suo Episcopo fori priuilegium non amittit.
- 19 Clericus quamvis ſuſpenſus, interdictus, vel excommunicatus fori priuilegio gaudet.
- 20 Episcopi atteſtationi creatur, vbi ordinans clericum aliena diœceſis in litteris clericalibus atteſtatur de licentia proprij Episcopi.

EPISCOPVS, QVI ALTERIVS
ſubditis ſine licentia, & dimiſſorijs litteris Ordines confert, quas pœnas incurrat? & de pœnis eorum, qui Ordines ſic ſuſcipiunt.

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopus alienum clericum ſine expreſſo conſenſu, ſeu litteris dimiſſorijs ſui proprij Episcopi ordinans ſuſpenſus eſt à collatione omnium ordinum.
- 2 Primam conſueſam conferens alieno clerico ſine ſui Episcopi conſenſu, à collatione tantum illius ſuſpenſus eſt.
- 3 Episcopus ordinans per ignorantiam clericum alterius diœceſis non eſt ſuſpenſus.
- 4 Episcopus ordinans extraneum bona fide, ſub ratiſhabitione proprij Episcopi non eſt ſuſpenſus.
- 5 Episcopus Italus ſi aliquem Ordinem conferret clerico Vtramontano non habenti licentiam à ſuo Ordinario, grauiori puniretur pœna, quam ſi Italo illum conferret.
- 6 Vtramontani ſi ab Italus in Italia Ordines ſuſceperint ſine licentia ſui Ordinarj, quas pœnas incurrant.
- 7 Episcopus titularis ſi Ordinem aliquem, vel primam conſueſam ſubdito alterius Prælati ſine eius expreſſo conſenſu conferat, per annum ab exercitio pontificalium ſuſpenſus eſt.
- 8 Laicus abſque Summi Pontificis auctoritate, vel litteris dimiſſorijs ſui Prælati primam conſueſam accipiens, ad arbitrium ſui Ordinarj puniri poteſt.
- 9 Laicus proprium habet Episcopum, tum reſpectu ſpiritualium, & annexorum, tum pro ſuſcipiendis Ordinibus.
- 10 Minores Ordines ſuſcipiens abſque ſui Ordinarj litteris dimiſſorijs, eorum executionem non habet antequam ſuus Episcopus ei permittat, inhabiliſque eſt ad obtinenda beneficia, & penſiones.
- 11 Maiores Ordines ſic ſuſcipiens quam ſuſpenſionem incurrat?
- 12 Episcopus virtute Concil. Trident. ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6. poteſt diſpenſare in prædicta ſuſpenſione, ſi delictum ſit occultum.
- 13 Inhabiliſ ad beneficia obtinenda ſit, qui paſſus eſt ſe ordinari ſine licentia proprij ſuperioris.
- 14 Suſpenſus à iure, tam ab officio, quam à beneficio, nequit beneficia adipiſci, ſed illorum eſt incapax, prouiſioque ei facta eſt nulla.
- 15 Suſpenſus huiusmodi non ſpoliatur beneficioſ impertratis ante ſuſpenſionem, niſi ſteterit voluntarie ſaltem per annum in ea ſuſpenſione, vel miniſtrando ſicet irregularis.
- 16 Regularis promotus abſque dimiſſorijs ſui ſuperioris, quam penam incurrat?

ALLEGATIO VIII.

- 1 Episcopus alienum clericum ſine expreſſo conſenſu, ſeu litteris dimiſſorijs ſui proprij Episcopi ordinans, ſuſpenſus eſt à collatione Ordinum per annum, tam ſcienter, quam ſi affectata ignorantia, vel quocunque alio quaſito figmento præſumpſerit ordinare cap. eos de tempor. ordinat. in 6. Concil. Trid. ſeſſ. 23. de reformat. cap. 8. nec tantum à collatione illius Ordinis, quem ſine dimiſſorijs alieno clerico contulit, ſed reliquorum omnium, vt firmat Anchar. in d. cap. eos num. 3. vbi etiam gloſ. vide Soar. to. 3. diſp. 31. ſect. 1. num. 15. Reginald. in præxi fori penit. li. 32. tract. 2. num. 69. Campan. in diuerſorio iuris Canonici rub. 9. c. 1. num. 16. Regolin. de poteſtate Episcopi cap. 26. §. 22. numero 2.
- 2 Si tamen conſueſam ſolum conferret, tunc à collatione ſolius conſueſe ſuſpenſus eſſet c. fin. de tempor. ord. in 6. Campan. vbi proxime. Regolin. d. §. 22. num. 1. Bonacina de Sacram. diſp. 8. q. vii. puncto 4. num. 29.
- 3 Prædictam vero ſuſpenſionem non incurrere Episcopum probabiliter ignorantem clericum eſſe alterius diœceſis, vt pote quia parentes eius de ſua diœceſi eum eſſe dixerunt, vel communiter pro tali habebatur, tenentia ſacram Cong. deciſiſſe atteſtantes Nau. conſil. 40. de tempor. ordinat. Regolin. d. §. 22. num. 2. verſ. excipitur. Aloyſ. Ric. in præxi rerum fori eccleſ. deciſ. 297. in 1. edit. & reſolut. 256. n. 4. in 2. edit.
- 4 Sic etiam Episcopum à prædicta ſuſpenſione excuſant, ſi ordinet extraneum bona fide, ſub ratiſhabitione proprij Episcopi, vt patet ex facto Epiphanijs, qui ſubdito alterius in aliena diœceſi ordinauit in cap. fin. 9. quaſt. 2. Mafol. de irregul. lib. 4. capit. 2. numer. 3. Reginald. d. num. 69. verſ. ſunt autem, & alij apud Soar. de cenſuris diſp. 31. ſect. 1. num. 17. Verum ante factum debent Episcopi hoc maxime effugere, tum quia in ijs, quæ ſunt contra ius, & iuriſdictionem alterius non facile præſumenda eſt ratiſhabitiſ, tum quia datur anſa Episcopis promouendi extraneos ad Ordines, hoc quaſito colore, ita Mandos. Rebuff. & alij apud Quarantam in ſumma Bullarj verbo Ordo verſ. amplia hanc extrau. Bonacina d. puncto 4. num. 28. verſ. ſecundo, reſpondentes Epiphanium poſſe

posse excusari in foro conscientiae ratione bonae fidei, & inadvertentiae.

5 Episcopus Italus si aliquem Ordinem conferret clerico Ultramontano non habenti licentiam à suo Ordinario gratius punitur, quia sicut à tali promotus Ultramontanus grauiori puniretur poena de iure, quam si Italus ab Italo, ut statim dicam, ita & promouens, ut tenent Ioan. Monach. in cap. 1. numero 4. de temporib. ordinat. in 6. & Ioan. And. ante num. 1. vers. condigna, quos refert Campanil. d. rub. 9. cap. 1. numer. 16. imò arbitraria poena puniendum, à collationeque Ordinum suspensum esset tenet Pzolin. d. paragraph. 22. numer. 3.

6 Ultramontani enim si ab Italis in Italia Ordines susceperint à non suo sine dimissorijs proprijs superioris ex decreto Clem. 11. in d. c. 1. declarantur suspensi ipso iure, eorumque dispensatio est reueruata Papae, quia innodati celebrantes fierent irregulares, ut per gloss. verbo suspensus in d. cap. 1. Nau. conf. 36. num. 1. de tempor. ordin. Campan. d. cap. 1. numer. 8. vbi numer. 9. asserit illius canonis suspensionem non ligare eos, qui non propriè Ultramontani, aut Ciuramontani appellantur, sed medij, veluti, qui in montibus ipsis degunt, & num. 10. cum Ioan. Monach. num. 3. vers. sed quare, & Franch. num. 11. in fine in d. cap. 1. contra alios tenet Ultramontanum, qui domicilium acquisiuit in Italia, posse Ordinibus donari ab eo, qui ratione domicilij eius est superior, aut ab altero de eius licentia, & num. 13. asserit praedictam poenam amplecti Ultramontanos, etiam minores Ordines, & primam tonsuram assumentes, in quo iam non relinquitur locus dubitationi extante Constitutione Sixti 1. contra male promotos, comprehendente laicos, ibi quemcumque, secularem, quamuis contrarium teneant Nau. Confil. 31. de tempor. ordinat. & conf. 25. & 26. eod. tit. in antiq. Pzolin. d. §. 22. n. 3. in fine.

7 Episcopus titularis, idest earum Ecclesiarum, quae in partibus infidelium existunt, clero carens, & populo Christiano, si Ordinem, vel primam tonsuram subdito alterius Praelati sine expresso eius consensu, aut litteris dimissorijs conferat, etiam si in loco exempto, vel nullius diocesis, vel in aliquo monasterio resideat cuiuscumque ordinis, per annum ab exercitio pontificalium suspensus est, ut habetur in Concil. Trid. sess. 14. de reformat. cap. 2. & alibi late diximus.

8 Laicus absq; summi Pontificis auctoritate, vel litteris dimissorijs sui Ordinarij primam tonsuram accipiens, ad arbitrium sui Ordinarij puniri potest, non enim alia poena est praescripta in iure cap. fin. de temp. ordinat. lib. 6. Pzolin. de potestate Episcopi cap. 26. §. 23. n. 1. Et ideo ne cuiquam laico alienus Praelatus audeat primam conferre tonsuram monuit gloss. in c. cum nullus verbo clericum de temporibus ordinat. lib. 6. vbi Ioan. And. Gemin. & Franch. gloss. in cap. 1. verbo clericum, & in cap. fin. verbo homini eod. tit. & li. Rebuff. conf. 1. incip. ordinatus num. 2. ver. & sic male, Nau. conf. 30. num. 1. sub tit. de tempor. ordinat. in antiq.

9 Laicus enim proprium habet Episcopum, tum respectu spiritualium, & annexorum, tum maxime pro suscipiendis Ordinibus; nam sicut laicum non nisi proprius Episcopus excommunicare valet (eo quod non nisi in subditos fertur excommunicatio cap. à nobis li. 1. de sent. excom. cum citatis ab Pzolin. de censuris tab. 1. c. 2. §. 11.) ita & ordinare, cum consistet laicum, suum habere Praelatum; non

desuerunt tamen qui tenerent contrarium, ex quorum numero est Nau. sibi contrarius conf. 25. incip. Hispan. de tempor. ordin. in antiq. sed prima sententia verior; quam vindicare sibi locum ante factum, postea vero alteram scripsit Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 3. cap. 430. num. 8. quem refert Campanil. d. rub. 9. cap. 1. num. 3.

10 Minores vero Ordines dicto modo recipiens, eorum executionem non habet antequam suus Episcopus ei, permittat, ut sentit gloss. verbo statuunt in cap. eos de tempor. ordin. lib. 6. & ut sic ordinatus executionem habeat, huiusmodi ordinationem suus Episcopus ratam debet habere, ita gloss. fin. in cap. 171. dist. gloss. pen. in cap. Solymitana 63. dist. Nau. conf. 11. vers. id quartum & conf. 19. numero 5. & conf. 39. sub tit. de tempor. ordin. Pzolin. d. paragraph. 23. num. 1. quamuis contrariam opinionem post Paris. teneant Rebuff. d. rub. de form. dimiss. numero 12. cum seq. P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 48. & quia ordinatus ad minores Ordines sine litteris dimissorijs sui Praelati est ipso iure suspensus ab executione Ordinum sic susceptorum, quando proprio Ordinario videbitur expedire, per Concil. Trid. sess. 14. de reformat. c. 2. & sess. 23. cap. 8. si talis exercuerit actum Ordini minori suscepto deputatum, proprium & peculiarem solemniter, incurrit irregularitatem, prout resoluit Nau. in man. c. 27. n. 163 quem refert Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de discipl. clerical. §. 5. num. 62. Sic etiam huiusmodi ordinatus prima tonsura, seu minoribus inhabilis est ad obtinenda beneficia, ac pensiones, prouisioneq; ei factae non subsistunt, prout ait add. ad Nauar. conf. 39. & conf. 27. quam refert Pzolin. d. loco, & tamen ad hoc, ut fiat capax, & possit beneficium retinere, sufficit ratihabitio proprii Episcopi, ut docent Mayol. de irregul. lib. 1. cap. 10. n. 1. Nauar. conf. 24. & 25. de tempor. ordin. quos refert Bonacina de Sacri. disp. 8. q. 2m. puncto 4. num. 25.

11 Maiores denique Ordines sic suscipiens per Constitutionem Pij 11. incip. Cum ex sacrorum, quae est 6. in ordine, ipso iure suspensionem incurrit, atque etiam attentio hodierno iure Concil. Trid. sess. 23. de reformat. cap. 8. ibi, sit suspensus, quae verba inducunt profecto suspensionem ipso iure, Felin. in cap. Rodolphus num. 33. de rescriptis, cum citatis per me dict. 133. & dicit Rota decis. 361. in fine p. 2. diuer. & apertissimis verbis hunc ipso iure fieri suspensum declarauit Sixti 1. Conf. 91. contra clericos male promotos. Et si ante absolutionem Ordinum functiones exerceat irregularis efficitur, ut in d. Pij 11. Bulla habetur, & refert Pzolin. d. §. 23. vers. quidemque. Qua attenta solummodo suspensus fit ille, qui sacris tantum est initiatus Ordinibus ab alieno Antistite, sine licentia proprii Ordinarij, non tamen ille, qui in minoribus, ut admonet Nau. conf. 9. num. 2. & conf. 19. in fine sub tit. de tempor. ordin. Mandos. super reg. 24. de male promotis q. 1. num. 6. sed posterior in hac re Constitutio scilicet Sixti 1. supradicta, tum ad sacros, tum ad minores ab alieno Antistite promotum absque facultate sui Episcopi suspensum ipso iure pronuntiat, ut adnotauit Pzolin. in expositione praedictae Bullae notab. 7. quam expositionem ipse posuit in fine sui candelabri. Postremis vero hisce temporibus praefatam Sixti Constitutionem quoad poenas non admittimus; redacta enim est ad terminos iuris communis per alteram Clem. 1111. incip. Roma-

num decet Pontificem, quæ est in ordine 40. ut bene docent *Quaranta verbo Ordo vers. secundo limita*, & *vers. tertius casus*, *sagr. de censuris lib. 7. cap. 10. num. 36. & li. 4. cap. 14.* ubi utramque Constitutionem refert, quam etiam refert *Quaranta d. verbo Ordo vers. an vero*, & ideo licet prædicta *Sixti* v. Constitutione absolutio dictæ suspensionis summo Pont. reservata sit, moderato tamen illius rigore per alteram *Clem. VIII.* de qua supra, eaque ad dispositionem Concilij Trid. reuocata, poterit Episcopus ob privilegium sibi concessum in *Trid. sess. 25. de reformat. cap. 6.* dispensare in prædicta suspensione, si delictum sit occultum, *Bonacina de sacram. disp. 8. q. viii. puncto 4. num. 25. vers. suspensio.*

13. Qui passus est sine licentia proprii superioris ab alieno ordinari sit inhabilis ad beneficia consequenda, prout resolvunt *Gabr. conf. 181. n. 5. & 6. lib. 4. q. 2. num. 58. Rebus. conf. 1. incip. ordinatus, & in praxi rub. de litteris dimissorialibus nu. 22. & de pacific. poss. num. 127. Pet. Gregor. de benefic. cap. 36. nu. 12. Campanil. d. rub. 9. c. 2. n. 1. Carol. de Grassis de effect. cleric. effect. 1. nu. 636. & effect. 15. num. 28.*
14. Ex caratione scilicet, quia omnis à iure suspensus. tam ab officio, quam beneficio, nequit beneficia adipisci, sed illorum est incapax, prout huiusmodi facta est nulla, *cap. cum dilectus vers. quia nobis, de consuetud. ubi gloss. verbo cessavimus, gloss. verbo suspensi in cap. cum bona de atate, & qualit. gloss. verbo beneficiis in fin. in cap. cupientes §. ceterum de elect. lib. 6. Nau. in man. c. 25. num. 133. & conf. 25. num. 5. alias conf. 10. de tempor. ordinat. Mayol. de irregularit. lib. 3. cap. 19. num. 10. Candelabrum aureum tit. de suspensione num. 139. Regolin. de censur. tab. 4. de suspensione cap. 6. §. 7. num. 4. & cap. 8. §. 6. num. 1. Flam. de resignat. lib. 5. q. 6. num. 84. Azor. insti. moral. p. 2. lib. 6. cap. 7. q. 2. Lessi. de iustit. lib. 2. c. 34. num. 116.* sed huiusmodi promotus est suspensus, ut supra dictum est, ergo sequitur quod beneficia consequi non possunt.

15. Non spoliatur tamen beneficiis impetratis ante suspensionem, nisi voluntarie steterit saltem per annum in ea suspensione, *cap. cum bona de atate & qualit. ubi Anan. nu. 5.* quia perseverans in excommunicatione ultra annum est suspectus de hæresi, ut probant text. in *cap. ad abolendam §. qui vero conuenit de heret. & in cap. cum contumacia, eod. tit. in 6. & habetur in Concil. Trid. sess. 25. de reformat. cap. 3. in fine, tenent Baiard. ad Clar. §. fin. q. 74. n. 48. Carol. de Grassis d. effect. 1. num. 644. praxis episcop. p. 1. verbo clericus pag. 78. Fr. Emman. regul. tom. 2. q. 103. art. 3. in fine, sed si tali durante suspensione ministraverit, quia factus est irregularis, etiam non expectato anno, posset illico beneficiis privari, per Constitutionem *Pij II.**

16. Pœna autem à iure communi inflicta aduersus regularem promotum absque dimissorijs sui superioris regularis, et ne valeat perseverare in Ordine *cap. fin. §. 8. dist. sed per Constitutionem Sixti* v. eadem, qua clerici seculares pœna, puniuntur, tam in hoc, quam in cæteris casibus, in quibus est male promotus; ut aperte constat ex prædicta Constitutione in §. ut igitur ibi, vel cuiusvis Ordinis, seu militia regularem; eius tamen rigor hodie cessat, ob alteram *Clementis VIII.* sanctionem, ut supra dixi, quare statuit iuris communis dispositioni in d. *cap. fin.*

17. Contra vero Episcopum illius Ordinato-

rem est de iure constituta pœna, ut à reliquorum communione seunctus suæ tantummodo plebis communione sit contentus, in *cap. fin. §. 8. dist. cuius tex. verba illa, ut priuatus sit à communione cæterorum, interpretaretur, id est Episcoporum, prout etiam interpretantur Sylu. verbo suspensio post num. 6. Henr. in sum. lib. 13. cap. 38. §. 1.*

18. Licet ordinatus à nō suo Episcopo sine dimissorialibus litteris non possit impetrare beneficia, quia suspensus est, non habens Ordinis executionem, ut supradictum est, quoad consequutionem tamen fori secus dicendum est: namis cui Ordines à non suo Episcopo conferuntur efficitur clericus, & ei imprimitur character, d. c. eos de tempor. ordin. li. 6. Baiard. ad Clar. in §. fin. q. 36. num. 25. Carol. de Grassis d. effect. 1. num. 634. cum segg. quamvis contrarium tenuerint Mascard. de probation. concl. 1140. num. 2. Flam. lib. 4. q. 2. n. 85. Clericus enim quamvis interdictus, suspensus, vel excommunicatus, non amittit fori privilegium, ut conueniri possit coram iudice seculari, ut post alios resoluit Carol. de Grassis d. effect. 1. num. 641.

19. Vbi Episcopus ordinans clericum alienæ diocesis in litteris clericatus attestatur de licentia proprii Episcopi, eius attestatiōi est standum, *Peregr. decis. 124. lib. 2. Pute. decis. 363. lib. 1. & decis. 406. li. 2. Accoram. decis. 21. lib. 1. Gabr. d. conf. 181. nu. 17 lib. 2.* quos omnes refert, & sequitur Carol. de Grassis d. effect. 1. num. 638.

S Y M M A R I U M.

1. Habitus clericorum proprius quis sit, nullibi determinatur.
2. Honestas vestium clericorum ponderabitur ex consuetudine, & usu cuiusque regionis.
3. Clerici coniugati debent uti illis vestibus, quibus clerici coniugati eiusdem regionis utuntur.
4. Vestes clericales maioribus Ordinibus congruentes apud nostros Lusitanos censentur tales.
5. Concilium Bracharense describit modum, & formam vestium clericorum.
6. Pilei quadrati sanctæ Crucis signum denotant rotundus vero virtutum omnium perfectionem indicant.
7. Clerici in minoribus de consuetudine totius Hispaniæ debent habere vestes, quæ cooperiant tota genia.
8. Clerici debent semper deferre vestes proprio Ordini congruentes.
9. Honestas in vestium colore maxime requiritur.
10. Corona usus antiquissimus est in Ecclesia.
11. Clericus in maioribus, aut beneficium habens, si Coronam, vel habitum ad longum tempus absque iusta causa non deferat, peccabit mortaliter.
12. Contra non deferentes habitum clericalem, quæ pœna imponatur, ostenditur.
13. Clerici non recipientes pensionem, & fructus ecclesiasticos valorem annum 60. ducatorum aurei de Camera non excedentes, non tenentur deferre habitum clericalem.
14. Paraphernarij, & similes in inferioribus ministris Palatio Apostolico inferentes & pensiones obtinentes, non tenentur deferre habitum clericalem.
15. Penam Constitutionis Sixti v. evadunt deferentes pallium talare, quamvis toga non sit talis, nec genia tangat.
16. Clerici, qui ratione paupertatis habitum proprio Ordini congruentem gestare non valuerint, nullam pœ-

nam incurrit.

17 Clerici propter infirmitatem tonsuram non deferentes, a penis excusantur laici contra habitum non deferentes.

18 Transformari coactus propter aliquod verosimile periculum, ab habitu decenti excusatur.

19 Domi suae, & occulte clericales vestes non deferens, nullam penam incurrit.

20 Habitum semel dimittens, non est priuandus beneficio, vel fori privilegio.

21 Ex necessitate itineris, vel peregrinationis licitum est clericis habere vestes breuiiores.

EPISCOPVS QVAM honestatem in vestibus a clericis seruandam constituere debet.

ALLEGATIO IX.

Q Vis proprius sit clericorum habitus nullibi determinatur, vt testatur *glos. pen. in Clement. 1. de elect. nisi quod nimia breuitas, & longitudo reprobatur in c. cleric. de vita, & honest. cleric.*

2 Quare honestas vestium clericalium ponderabitur ex consuetudine, & vsu vniuersiusque regionis, vt notauit *glos. in cap. si quis virorum, 202. dist. glos. insignis verbo de avaritiis in c. penult. de vita, & honest. cleric. glos. verbo secularis in d. Clement. 1. de elect. quas commendant, & communiter receptas post antiquiores testantur *Con. pract. cap. 31. num. 7. vers. 4. Salzed. ad Bernard. cap. 71. Farin. in praxi criminali q. 8. num. 69; Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 46. n. 5. & alij de quibus Thob. Valase. alleg. iuris tom. 1. alleg. 11. per totam, Camill. Borrell. in addit. ad Bellug. in speculo Princip. rub. 31. §. videmus lit. B. Roland. conf. 4. n. 27. lib. 1. quibus addo Vinald. in candelabro aureo p. 3. ad finem in explicatione Bullae Sixti V. de habitu, & tonsura n. 9. vers. 3. assertio, Regini in proprio iuris to. 1. tit. 17. nu. 15. praxis episcopalis p. 1. verbo clericus §. 14. Fulcr. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 30. tract. 3. n. 14. & 15. praxis noua episcopalis p. 2. cap. 3. nu. 14. pag. 129. Scace. in tract. de iud. p. 1. c. 11. n. 84. & 87. Fr. Paulin. in praxi rimin. regular. tit. 4. cap. 3. n. 10. cum sequentibus. Cened. pract. & canonic. q. 1. 2. q. 4. n. 30. Beller. disquisit. clerical. p. 1. tit. de disciplina clericali §. 16. a nu. 12. & 16. Vinian. in praxi iurispatronatus p. 3. lib. 15. c. 4. a n. 9. Decian. tractat. crimin. tom. 1. lib. 4. c. 9. n. 96. Carol. de Grassis de effectib. cleric. num. 277. in pralud. 3 Vnde in clericis coniugatis est obseruandum, quod vtantur illis vestibus, quibus clerici coniugati eiusdem regionis vtuntur, & suo statui conueniunt, neque etiam oportere, quod illis vtantur, quibus vtantur clerici in sacris, vel beneficiarij, vel alias soluti, vt bene aduertunt *Con. Farin. Sanch. & alij quos referunt proxime citatis locis.***

4 Certum est vestes clericales maioribus Ordinibus congruentes censeret tales, dimissas scilicet vsque ad talos, vt etiam expressit Constitutio Sixti V. & notarunt Fului. Pacian. in tract. cui incumbat onus probandi negat lib. 2. cap. 34. numer. 38. & 39. Carol. de Grassis ubi sup. nu. 271. Jacob. de Grass. in aureis decisi. p. 1. lib. 3. c. 3. Guid. Panciroli. vari. lecti. li. 1. c. 21.

per totum, Beller. disquisit. clerical. p. 1. tit. de disciplina clerical. §. 16. num. 13. Decian. tract. crimin. tom. 1. lib. 4. cap. 9. num. 96. & 97. Moscon. in tract. de maiest. milit. Ecclesi. li. 1. p. 2. cap. 2. vers. de habitu autem. Camill. Borrell. in sum. omnium decisi. tit. 11. de vita & honestate clericorum num. 39. cum seq.

5 Egregie etiam modum, & formam istarum vestium pro constitutis in minoribus describit *Concil. Bracharen. ultim. p. 2. actione 4. cap. 8. his verbis. Hortatur sancta Synodus eos, qui sunt in minoribus Ordinibus constituti, praesertim in via ad maiores Ordines, talarem vellem portent, rotundo pileo, ceterisque & interioribus, & exterioribus indumentis modestius vtantur, & ad ecclesiasticum cultum accommodatis, &c.*

6 Nec miretis quod in regione illa iubeatur clericis pileos rotundos portare, quia licet multi per quadrati pilei figuram Sanctae Crucis signum voluerint denotare, secundum *Panciroli. citato loco* rotundi tamen non ignotum habent mysterium, sed statui, quem profitentur, maxime conuenientes: indicant enim virtutum omnium perfectionem, secundum eundem *Panciroli. quibus clerici Lusitaniae, & vniuersitatis Comimericensis scholares semper vtuntur.*

7 Hi autem clerici in minoribus Ordinibus constituti, debent deferre vestes, de consuetudine, & statutis totius Hispaniae, quae saltem tegant tota genua, vt ex *Pij 11. Constit. refert, Coronae etiam magnitudinem depingens Exiranaqans Regni Lusitaniae s. tit. 4. p. 2. his verbis, e que o vestido clerical, que eram obrigados à trazer hatia de fer que lhes cobrisse de todo os giolhos, e que à Corça auia de fer, &c. Apud Hispanos vero in l. 4. tit. 4. lib. noua recepil. ita cautum est, Y ansi mesmo sean las vestiduras y bonete como las que costumbran traher los clérigos de missa y que de otra manera no gozè de privilegio del fucro. Et Episcopus, ac quilibet Praelatus potest prohibere laicis ne deferant habitum, & tonsuram clericalem *Marc. Anton Genuesi. in praxi Archiep. cap. 53. num. 4. quem refert, & sequitur Carol. de Grassis d. effectib. 1. num. 1290.**

8 Ad honestatem vitae clericorum spectat, vt ipsi concedenti habitu vtantur, & sit qui dignitati, professioni, atque aetati conueniat: non enim vestibus, aut calceamentis decorem quaerere debent: sed eorum professionem habitu, & incessu probare, c. clericus 31. distinct. Nam quamuis habitus non faciat monachum, attamen clericos oportet semper deferre vestes proprio Ordini congruentes, vt per decentiam habitus extrinseci, morum intrinsecam honestatem praefertant, *Concil. Trident. sess. 14. de reformatione c. 6. & faciunt tradita per Henric. in sum. lib. 10. c. 11. §. 1. quamuis autem Concilium dicto loco, praecipiat, vt clerici vestes congruentes proprio Ordini semper deferrent; sano tamen modo hoc debet intelligi, non de continua sine intermissione habitus, & tonsura delatione, sed pro tempore, & loco, quemadmodum de omnibus affirmatiuis praecipis dicendum est, nisi iusta subsit causa, vt explicat *Vinald. d. loco n. 10.**

9 Requiritur praeterea honestas in vestium colore, viridem enim, aut rubrum expresse improbat *tex. in d. c. penult. vers. per annos de vita & honest. cler. & in Clement. 2. in fine, eod. tit. ubi per totum tex. Clemens V. multa de hac vestium honestate tradit, & ne clerici virgata, & partita veste vtantur, explicat Bernard. & alij de quibus Salced. d. loco, & Vinald. vers.*

num decet Pontificem, quæ est in ordine 40. ut bene docent *Quaranta verbo Ordo vers. secundo limita*, & *vers. tertius casus*, *sagr. de censuris lib. 7. cap. 10. num. 36. & li. 4. cap. 14.* ubi utramque Constitutionem refert, quam etiam refert *Quaranta d. verbo Ordo vers. an vero*, & ideo licet prædicta *Sixti v.* Constitutione absolutio dictæ suspensionis summo Pont. reservata sit, moderato tamen illius rigore per alteram *Clem. VIII.* de qua supra, eaque ad dispositionem Concilij Trid. reuocata, poterit Episcopus ob privilegium sibi concessum in *Trid. sess. 25. de reformat. cap. 6.* dispensare in prædicta suspensione, si delictum sit occultum, *Bonacina de sacram. disp. 8. q. viii. puncto 4. num. 25. vers. suspensio.*

13. Qui passus est sine licentia proprii superioris ab alieno ordinari sit inhabilis ad beneficia consequenda, prout resolvunt *Gabr. conf. 181. n. 5. & 6. lib. 4. q. 2. num. 58. Rebus. conf. 1. incip. ordinatus, & in praxi rub. de litteris dimissorialibus nu. 22. & de pacific. poss. num. 127. Pet. Gregor. de benefic. cap. 36. nu. 12. Campanil. d. rub. 9. c. 2. n. 1. Carol. de Grassis de effect. cleric. effect. 1. nu. 636. & effect. 15. num. 28.*
14. Ex caratione scilicet, quia omnis à iure suspensus. tam ab officio, quam beneficio, nequit beneficia adipisci, sed illorum est incapax, prout huiusmodi facta est nulla, *cap. cum dilectus vers. quia nobis, de consuetud. ubi gloss. verbo cessavimus, gloss. verbo suspensi in cap. cum bona de atate, & qualit. gloss. verbo beneficiis in fin. in cap. cupientes §. ceterum de elect. lib. 6. Nau. in man. c. 25. num. 133. & conf. 25. num. 5. alias conf. 10. de tempor. ordinat. Mayol. de irregularit. lib. 3. cap. 19. num. 10. Candelabrum aureum tit. de suspensione num. 139. Regolin. de censur. tab. 4. de suspensione cap. 6. §. 7. num. 4. & cap. 8. §. 6. num. 1. Flam. de resignat. lib. 5. q. 6. num. 84. Azor. insti. moral. p. 2. lib. 6. cap. 7. q. 2. Lessi. de iustit. lib. 2. c. 34. num. 116.* sed huiusmodi promotus est suspensus, ut supra dictum est, ergo sequitur quod beneficia consequi non possunt.

15. Non spoliatur tamen beneficiis impetratis ante suspensionem, nisi voluntarie steterit saltem per annum in ea suspensione, *cap. cum bona de atate & qualit. ubi Anan. nu. 5.* quia perseverans in excommunicatione ultra annum est suspectus de hæresi, ut probant text. in *cap. ad abolendam §. qui vero conuenit de heret. & in cap. cum contumacia, eod. tit. in 6. & habetur in Concil. Trid. sess. 25. de reformat. cap. 3. in fine, tenent Baiard. ad Clar. §. fin. q. 74. n. 48. Carol. de Grassis d. effect. 1. num. 644. praxis episcop. p. 1. verbo clericus pag. 78. Fr. Emman. regul. tom. 2. q. 103. art. 3. in fine, sed si tali durante suspensione ministraverit, quia factus est irregularis, etiam non expectato anno, posset illico beneficiis privari, per Constitutionem *Pij II.**

16. Pœna autem à iure communi inflicta aduersus regularem promotum absque dimissorijs sui superioris regularis, et ne valeat perseverare in Ordine *cap. fin. §. 8. dist. sed per Constitutionem Sixti v.* eadem, qua clerici seculares pœna, puniuntur, tam in hoc, quam in cæteris casibus, in quibus est male promotus; ut aperte constat ex prædicta Constitutione in §. ut igitur ibi, vel cuiusvis Ordinis, seu militia regularem; eius tamen rigor hodie cessat, ob alteram *Clementis VIII.* sanctionem, ut supra dixi, quare statuit iuris communis dispositioni in d. *cap. fin.*

17. Contra vero Episcopum illius Ordinato-

rem est de iure constituta pœna, ut à reliquorum communione seunctus suæ tantummodo plebis communione sit contentus, in *cap. fin. §. 8. dist. cuius tex. verba illa, ut priuatus sit à communione cæterorum, interpretaretur, id est Episcoporum, prout etiam interpretantur Sylu. verbo suspensio post num. 6. Henr. in sum. lib. 13. cap. 38. §. 1.*

18. Licet ordinatus à nō suo Episcopo sine dimissorialibus litteris non possit impetrare beneficia, quia suspensus est, non habens Ordinis executionem, ut supradictum est, quoad consequutionem tamen fori secus dicendum est: namis cui Ordines à non suo Episcopo conferuntur efficitur clericus, & ei imprimitur character, d. c. eos de tempor. ordin. li. 6. Baiard. ad Clar. in §. fin. q. 36. num. 25. Carol. de Grassis d. effect. 1. num. 634. cum segg. quamvis contrarium tenuerint Mascard. de probation. concl. 1140. num. 2. Flam. lib. 4. q. 2. n. 85. Clericus enim quamvis interdictus, suspensus, vel excommunicatus, non amittit fori privilegium, ut conueniri possit coram iudice seculari, ut post alios resoluit Carol. de Grassis d. effect. 1. num. 641.

19. Vbi Episcopus ordinans clericum alienæ diocesis in litteris clericatus attestatur de licentia proprii Episcopi, eius attestatiōi est standum, *Peregr. decis. 124. lib. 2. Pute. decis. 363. lib. 1. & decis. 406. li. 2. Accoram. decis. 21. lib. 1. Gabr. d. conf. 181. nu. 17 lib. 2.* quos omnes refert, & sequitur Carol. de Grassis d. effect. 1. num. 638.

S Y M M A R I U M.

1. Habitus clericorum proprius quis sit, nullibi determinatur.
2. Honestas vestium clericorum ponderabitur ex consuetudine, & usu cuiusque regionis.
3. Clerici coniugati debent uti illis vestibus, quibus clerici coniugati eiusdem regionis utuntur.
4. Vestes clericales maioribus Ordinibus congruentes apud nostros Lusitanos censentur tales.
5. Concilium Bracharense describit modum, & formam vestium clericorum.
6. Pilei quadrati sanctæ Crucis signum denotant rotundus vero virtutum omnium perfectionem indicant.
7. Clerici in minoribus de consuetudine totius Hispaniæ debent habere vestes, quæ cooperiant tota genia.
8. Clerici debent semper deferre vestes proprio Ordini congruentes.
9. Honestas in vestium colore maxime requiritur.
10. Corona usus antiquissimus est in Ecclesia.
11. Clericus in maioribus, aut beneficium habens, si Coronam, vel habitum ad longum tempus absque iusta causa non deferat, peccabit mortaliter.
12. Contra non deferentes habitum clericalem, quæ pœna imponatur, ostenditur.
13. Clerici non recipientes pensionem, & fructus ecclesiasticos valorem annum 60. ducatorum aurei de Camera non excedentes, non tenentur deferre habitum clericalem.
14. Paraphernarij, & similes in inferioribus ministris Palatio Apostolico inferiuntur & pensiones obtinentes, non tenentur deferre habitum clericalem.
15. Penam Constitutionis Sixti v. evadunt deferentes pallium talare, quamvis toga non sit talis, nec genia tangat.
16. Clerici, qui ratione paupertatis habitum proprio Ordini congruentem gestare non valuerint, nullam pœ-